

'S-GRAVENHAGE, 30 November 1954

Ref. No. 13000

AAN: MIN VAN BUITENLANDSE ZAKEN
M, S, DBI

Fotocopie nr: 109.044

FC

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: WASHINGTON

Datum van afzending: 29.11.54

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 30.11.54

Z E E R G E H E I M

Op grond van telegram Van Ittersum 657 ondernam ik op instructie van Luns (en na kennisneming van Uw 208 aan Luns persoonlijk en Uw 466 aan Djakarta) een officiële stap hedenmiddag bij Walter Robertson. Bij dit onderhoud waren Assistant-Secretary Key (UN Affairs) en Galbraith (Indonesian desk) aanwezig. Namens de Nederlandse regering gaf ik uitdrukking aan ernstige bezorgdheid over gespannen toestand in Indonesië als gevolg van kunstmatig opzweepen van politieke hartstochten tegen Nederland. Ik wees daarbij op de uitlatingen van Hanifah "oorlog is een groot woord, maar misschien zal het ook anders kunnen" en op andere verklaringen van verantwoordelijke Indonesische instanties, welke bedreiging tegen in Indonesië gevestigde Nederlanders en Nederlandse belangen inhouden. Ook maakte ik melding van het feit, dat Nieuw Guinea kwestie thans voor Sukarno welhaast een zaak van politiek leven of dood betekent. De resoluties van vakbonden en massademonstraties, welke ook volgens het bericht van Tillman Durdin uit Djakarta in New York Times 28 deser in de maak zijn, zullen kennelijk gebruikt worden om dergelijke uitlatingen kracht bij te zetten als chantage- en pressiemiddel tegen Nederland. Ik zei, dat wij uit ervaring wisten, dat dergelijke zogenaamde volksbewegingen gemakkelijk uit de hand kunnen lopen en dat het dan moeilijk te voorspellen valt, wat het einde zal zijn. Overigens zouden eventuele gewelddaden in zo'n geval waarschijnlijk niet tot Nederlanders en Nederlandse belangen beperkt blijven en zouden voorts met mathematische zekerheid de communisten hun voordeel doen met in troebel water te vissen.

Eenzijds nu, aldus mijn verder betoog tegenover Robertson, wensten wij zelf de schijn te vermijden van voor Indonesische pogingen tot intimidatie beducht te zijn. Ook geven wij ons rekenschap van het feit, dat van onze zijde alles gedaan moet worden om een mogelijke stemming van vrees of zelfs paniek onder de Nederlanders in Indonesië te voorkomen. Anderszijds is echter de spanning zo toegenomen, dat de Nederlandse regering gemeend heeft de Wad Hoge Commissaris in Djakarta opdracht te moeten geven de Indonesische regering te wijzen op haar verantwoordelijkheid inzake de bescherming van levens en bezittingen van Nederlanders. Tegen deze achtergrond nu had ik opdracht aan het State Department te verzoeken de Indonesische overheid te willen wijzen op de gevolgen, welke een eventuele "volksbeweging" als bovenbedoeld op de levens en bezittingen van buitenlanders in Indonesië zou kunnen hebben.

Tenslotte verklaarde ik aan Robertson te zijner persoonlijke informatie te kunnen mededelen dat de Nederlandse regering vast besloten was zelve alles te doen wat binnen haar macht lag om de levens en bezittingen van haar

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

— 2 —

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladdpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

CODETELEGRAM

nationaalen in Indonesie, indien zulks nodig mocht blijken, te beschermen.

Toen Robertson het woord nam, begon hij met de vraag te stellen, wat de Nederlandse regering deed denken, dat de Amerikaanse regering in Djakarta enige invloed zou kunnen uitoefenen: "As you know, the Indonesians belong to Mr Nehru's neutralists". Ik antwoordde, dat ons inziens het feit alleen al, dat de Amerikaanse delegatie in de VN Assemblée een houding van neutraliteit aannam, aan de USA in een kwestie als de onderhavige een zekere invloed moest geven.

"To put it bluntly you might say, with more tact than I am using now, we are maintaining our neutrality in the UN Assembly, but we expect you to behave yourselves".

Hierop volgde een vrij onvruchtbaar debat tussen Robertson en mij over de "neutrale" houding van de VS in de kwestie Nieuw Guinea. Evenals in het verleden zeide Robertson opnieuw, dat de VS zich gedwongen zag zich neutraal te verklaren in een geschil "between two friendly nations". Mijnerzijds verklaarde ik, dat de gehele Nederlandse regering eenvoudig niet kon begrijpen, dat de USA een zodanig standpunt ten aanzien van Nieuw Guinea huldigt, wanneer zij anderszijds bij herhaling verklaart op te komen voor het beginsel der zelfbeschikking. "I can assure you that members of our government just fail to understand the American point of view in this matter and can only conclude that you are being guided by expediency".

Hierop volgt de verhuifende reactie van Robertson "Well, it looks to me as if the great nation of the Netherlands has so little in common with communist China that they can have only been guided by expediency in recognizing the communist Chinese regime". Robertson hield een eindeloze tirade over de wandaden en wreedheden van de communistische Chinezen en kwam zoals reeds in vele vroegere gesprekken tot de conclusie, dat de Chinese communisten slechts één doel hebben namelijk: eerst geheel Azië en later de gehele wereld aan het communisme onderwerpen. Ik ben uiteraard op deze philippica niet verder ingegaan, doch heb volstaan met erop te wijzen, dat de Nederlandse regering evenals de Britse regering het Peking bewind avant het uitbreken van het Korea conflict had erkend.

Tot het onderwerp van het gesprek teruggekeerd, beloofde Robertson mij, démarche met Dulles na diens terugkeer te zullen bespreken en te zien welk gevolg daaraan zou kunnen worden gegeven.

Ik heb de overtuiging, dat de beantwoording van de vraag of het State Department de Indonesische regering in de door ons gewenste zin zal waarschuwen, voor een groot deel afhangt van de inlichtingen welke van de zijde van de Amerikaanse vertegenwoordiger in Djakarta over de aard van de spanningen in Indonesie zal verkrijgen. Moge daarom suggereren Van Ittersum op te dragen om terzake met zijn Amerikaanse collega contact op te nemen. Galbraith beweerde namelijk dat het State Department geen berichten dienstgaande had ontvangen.

Tenslotte moge ik mij de persoonlijke opmerking veroorloven, dat ik onder de huidige omstandigheden iedere verzwakking van onze houding tegenover Indonesie in het Nieuw Guinea geschil diep zou betreuren. Alleen door van resoluutheid en zelfverzekerdheid blijkt te geven, kunnen wij de buitenwereld ervan overtuigen dat het ons ernst is wanneer wij verklaren ons

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

— 3 —

CODETELEGRAM

standpunt koste wat het wil te zullen handhaven. Ik weet, dat de overheid in ons land de pers niet in de hand heeft, maar ik meen, dat zeer veel kwaad gesticht wordt door artikelen en beschouwingen in de bladen tot strekking hebbende, dat het beter ware toe te geven "omdat wij op den duur toch door de knieën zullen moeten gaan". Zoals internationaal de kaarten momenteel liggen, is dit namelijk bepaald onwaar.

VAN ROIJEN 412.

CM/AS

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn ó.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.